

Debatt: Regeringen vill ha kärnkraft – ser inte konsekvenserna

Regeringen satsar nu på att bygga ny kärnkraft för en tänkt kostnad av 300 miljarder. Om detta skenar iväg, vilket händer på många platser där man bygger ny kärnkraft i världen, kan investeringen bli den dubbla och det blir skattebetalarna som får stå för notan, skriver Barbro Carlberg, Naturskyddsföreningen Östergötland.

Regeringen hoppas att reaktorer kan stå klara om 10 år. I verkligheten tenderar byggtiderna blir avsevärt förlängda. Ingen av de reaktorer som nu byggs i Västeuropa har byggtider på under 15 år, skriver Barbro Carlberg, Naturskyddsföreningen Östergötland.

Foto: Sandra Lindblom

Debatt 2025-01-15

[Naturskyddsföreningen Östergötland](#) Barbro Carlberg, ordförande

Det här är en debattartikel. Åsikterna i texten är skribentens egna.

Regeringen vet att det inte är så attraktivt för företagen att bygga ny kärnkraft, så de försöker locka dem med att elkonsumenterna måste låsa oss vid att betala 80 öre/kwh även om elen just vid tillfället kostar mindre.

Hur ska vi producera el under den långa byggtiden? Regeringen hoppas att reaktorer kan stå klara om 10 år. I verkligheten tenderar byggtiderna blir avsevärt förlängda. Ingen av de reaktorer som nu byggs i Västeuropa har byggtider på under 15 år. Fram till att nya verken i Sverige byggts måste elen produceras på andra sätt varpå utsläppen ökar mera dessa år eftersom utbyggnaden av de förnybara produktionssätten aktivt bromsas. Fördröjningen jämfört med att satsa på förnybar el från nu släpper ut lika mycket växthusgaser som Sverige avger på fem år; 200 miljoner ton.

Ingen pratar om att vi ska spara energi. Det är inte rimligt att förvänta sig en ohämmad ökning av konsumtionen. Vi betar oss som om vi hade fyra jordklot att leva av och måste lära oss att rätta mun efter matsäcken.

Innovativ modern effektivisering av vattenkraften. Vattenkraften är nu ganska ålderdomlig men kan effektiviseras så att den kring 2035 kan ge cirka 1300 Mw till. 1300 Mw motsvarar 80 procent av Stockholms effektbehov. Detta motsvarar en kärnkraftsreaktor, och dessutom till 1/3 av priset av en sådan, 35 miljarder i stället för 100 miljarder. I dag producerar vattenkraften drygt 40 procent av Sveriges elproduktion, 66 TWh. Effekten är 16420 Mw.

Vad händer med våra vatten när de värms upp ytterligare? Kärnkraftsproduktionen kräver kylning med vatten utanför verken. I Frankrike har det varmare klimatet gjort att verk flera gånger behövt stoppas för att vattnet varit för varmt. Och hur mår livet i havet av cirka 10 grader förhöjd temperatur? Området som påverkas av kylvattnet är cirka 8 km² stort. I Valdemarsvik gjordes en studie kring möjlig kärnkraft på 70-talet. Då skrinlades planerna för att viken inte skulle tåla den uppvärmning av vattnet som måste ske vid kylningen.

Påfrestning på miljön vid bygge av kraftverken. Både vindkraft och kärnkraftsel har obefintliga CO₂-utsläpp vid produktion. Alla kraftverk kräver dock naturresurser och frestar på miljön vid bygge av själva verken. Utslaget per kwh ger det cirka 13 g/kwh för vindkraft medan vi hittar en väldigt rund siffra på mellan 9 och 37 ggr större utsläpp för kärnkraftsel, jämfört med förnybar el.

Övriga risker. Avfallsfrågan från kärnkraftsproduktionen är ännu inte löst. Fortfarande har vi problemet att innesluta det radioaktiva avfallet i tillräckligt täta behållare och dessutom förklara detta för de människor som bor här om tiotusentals år.

Civilt försvar. Kärnreaktorer är attraktiva mål för bombningar och annan förstörelse. Då är mindre, decentraliserad energiproduktion mindre känslig. Vår energiproduktion är alldeles för komplex och svårnavigerad för att hanteras med partipolitiska förtecken.